

भुक्तानी सम्बन्धी कार्य गर्ने संस्था/संयन्त्रलाई प्रदान गरिने

अनुमति नीति, २०७३

(संचालक समितिको मिति २०७३/२/३० को बैठकद्वारा पारित)

नेपाल राष्ट्र बैंक
भुक्तानी प्रणाली विभाग
बालुवाटार, काठमाडौं

२०७३

भुक्तानीसम्बन्धी कार्य गर्ने संस्था/संयन्त्रलाई प्रदान गरिने

अनुमति नीति, २०७३

नेपालमा भुक्तानीसम्बन्धी कार्य गर्ने संस्था/संयन्त्रहरुको स्थापना, उपकरण र कारोबारका सम्बन्धमा अनुमतिपत्र प्रदान गर्न नेपाल राष्ट्र बैंक भुक्तानी तथा फछ्यौट विनियमावली, २०७२ को विनियम १६ (२) बमोजिम यो अनुमति नीति तर्जुमा गरिएको छ। यो व्यवस्था नेपालमा स्थापना भई नेपाल बाहिर र नेपाल बाहिर स्थापना भई नेपाल भित्र भुक्तानीसम्बन्धी कार्य गर्ने संस्था/संयन्त्रहरुको हकमा समेत लागु हुने छ।

क) संस्था/संयन्त्रको वर्गीकरणसम्बन्धी व्यवस्था :

१. भुक्तानीसम्बन्धी कार्य गर्ने संस्था/संयन्त्रलाई कार्य प्रकृतिका आधारमा देहाय बमोजिम वर्गीकरण गरिएको छ।

अ) भुक्तानी सेवा प्रदायक (Payment Service Provider- PSP) :

विद्युतीय माध्यममार्फत् भुक्तानीसम्बन्धी कारोबार गर्ने संस्था, स्वदेशमा मनी ट्रान्सफर गर्ने कम्पनी, वस्तु र सेवाको बिल भुक्तानी गर्ने उद्देश्यले स्थापना भएका संस्था र यस प्रयोजनका लागि उपभोक्तासँग प्रत्यक्ष सम्बन्ध रहने संस्थालाई भुक्तानी सेवा प्रदायक भनिने छ।

नेपाल राष्ट्र बैंकबाट इजाजतपत्र प्राप्त बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूसँग सम्भौता गरी विद्युतीय कारोबारमा संलग्न रहेका, विद्युतीय माध्यमबाट भुक्तानी कारोबार सञ्चालन गर्ने, ग्राहक तथा सेवा प्रदायकको बीचमा मध्यस्थता गरी वस्तु र सेवाको भुक्तानी गर्ने, स्वदेशमा मनी ट्रान्सफर गर्ने, दूरसञ्चार सञ्जाल मार्फत विद्युतीय कारोबार गर्ने तथा तोकिएका अन्य भुक्तानी प्रदायकको कार्य गर्ने संस्थाहरु यस अन्तरगत रहने छन्।

आ) भुक्तानी प्रणाली सञ्चालक (Payment System Operator- PSO)

भुक्तानी सम्बन्धी कार्यको संचालन, नियन्त्रण, क्लियरिङ गर्ने उद्देश्यले स्थापना भएका संस्था/संयन्त्र भुक्तानी प्रणाली सञ्चालकको रूपमा रहने छन्। यस अन्तरगत क्लियरिङ हाउस, विद्युतीय कार्ड सञ्जाल सञ्चालन गर्ने संस्था/संयन्त्र, विद्युतीय भुक्तानी सञ्जाल सञ्चालन गर्ने संस्था/संयन्त्र, ठूलो/सानो मूल्यका भुक्तानीसम्बन्धी कार्य गर्न स्थापित संस्था/संयन्त्रहरु भुक्तानी प्रणाली सञ्चालकको रूपमा रहने छन्।

ख) अनुमति प्रदान गरिने कार्य क्षेत्रहरु:

२. भुक्तानी सम्बन्धी कार्य गर्ने संस्था/संयन्त्रहरुलाई प्रदान गरिने अनुमतिपत्र देहाय बमोजिमका हुनेछन् ।

अ) भुक्तानी सेवा प्रदायक अनुमतिपत्र (Payment Service Provider License): भुक्तानी सेवा प्रदायक अनुमतिपत्र प्राप्त गर्ने संस्थाले देहाय बमोजिमका माध्यमबाट भुक्तानी सम्बन्धी कार्य गर्न पाउने छन् ।

१. विद्युतीय कार्डमार्फत् हुने कारोबार,

२. दूरसञ्चार सञ्जालमार्फत् हुने कारोबार,

भुक्तानी सेवा प्रदायक अनुमतिपत्र प्राप्त गर्ने संस्थाले देहाय बमोजिमका कार्य गर्न पाउने छन् ।

१. ग्राहक तथा सेवा प्रदायकको बीचमा मध्यस्थता गरी भुक्तानी लिने/दिने कार्य,

२. स्वदेशमा गरिने मनी ट्रान्सफर,

३. माथि तोकिए बाहेकका अन्य कार्यहरु ।

आ) भुक्तानी प्रणाली सञ्चालक अनुमतिपत्र (Payment System Operator License): भुक्तानी प्रणाली सञ्चालक अनुमतिपत्र प्राप्त गर्ने संस्था/संयन्त्रले देहाय बमोजिमका कार्य गर्न पाउने छन् ।

१. भुक्तानीसँग सम्बन्धित क्लियरिङ कार्य

२. स्वचालित क्लियरिङ हाउस (Automated Clearing House - ACH)

३. नेपाल राष्ट्र बैंकले तोकेको ठुलो/सानो मूल्यको भुक्तानी (Large Value/Retail Payments) सम्बन्धी कार्य

४. विद्युतीय कार्डहरुको सञ्जाल

५. भुक्तानी स्विच (Payment Switch/Gateway) को कार्य

६. माथि तोकिए बाहेकका अन्य कार्यहरु

३. नेपाल राष्ट्र बैंकबाट हाल भएको व्यवस्था बमोजिम नै क्रेडिट कार्ड र डेबिट कार्ड जारी हुनेछ ।

४. एउटै संस्थालाई भुक्तानी सेवा प्रदायक र भुक्तानी प्रणाली सञ्चालक अनुमतिपत्र प्रदान गरिने छैन । तर नेपाल राष्ट्र बैंकबाट इजाजतपत्र प्राप्त “क” “ख” र “ग” वर्गका बैंक तथा वित्तीय

संस्थाले भुक्तानी सेवा प्रदायक र भुक्तानी प्रणाली सञ्चालकले गर्न पाउने सम्पूर्ण कार्यहरु गर्न सक्नेछन् ।

यो व्यवस्थाले भुक्तानी सेवा प्रदायकलाई आफ्नो प्रणाली संचालन गर्न भने बाधा हुने छैन ।

ग) आशयपत्रसम्बन्धी व्यवस्था

५. भुक्तानी सम्बन्धी कार्य गर्ने संस्था/संयन्त्रको स्थापना गर्नु पूर्व नेपाल राष्ट्र बैंकबाट आशय पत्र लिनु पर्ने छ । सोका लागि अनुसूची १ बमोजिमको निवेदनका साथ प्रस्तावित संस्था/संयन्त्रले अनुसूची ४ बमोजिमको विवरण र देहाय बमोजिमका कागजात पेश गर्नु पर्नेछ ।
  १. संस्था/संयन्त्रको संचालक समितिले पारित गरेको प्रस्तावित प्रबन्धपत्र र नियमावली,
  २. व्यावसायिक र प्राविधिक सम्भाव्यता अध्ययन प्रतिवेदन,
  ३. अनुसूची ७ मा तोकिए बमोजिमको ढाँचामा संस्थापकको व्यक्तिगत विवरण,
  ४. संस्थापकको नागरिकताको प्रमाणपत्रको प्रतिलिपि,
  ५. संस्थापकको पछिल्लो आर्थिक वर्षको कर चुक्ता प्रमाणपत्र,
  ६. संस्था/संयन्त्रको तर्फबाट संस्थापक बाहेकका व्यक्तिले निवेदन दिएको अवस्थामा संस्था/संयन्त्रले निवेदकलाई दिएको अख्तियारी पत्र,
  ७. नेपाल राष्ट्र बैंकले समय समयमा तोकिएका अन्य विवरण तथा कागजात ।
६. भुक्तानी सम्बन्धी कार्य गर्ने संस्था/संयन्त्रले आशय पत्रको लागि निवेदन पेश गर्दा संस्थापक तथा सञ्चालकले अनुसूची ९ मा तोकिएका Fit & Proper Test मापनका आधारहरु संलग्न हुनुपर्नेछ ।
७. संस्था/संयन्त्रले आशयपत्रका लागि निवेदनका साथ पेश गरेको कागजात अपुग भएमा, संस्था/संयन्त्र स्थापना गर्न वित्तीय र प्राविधिक दृष्टिकोणबाट उपयुक्त नदेखिएमा र नेपाल राष्ट्र बैंकले अन्य कुनै मनासिब कारणले आशयपत्र अस्वीकार गर्नुपर्ने अवस्था आएको खण्डमा प्रस्तावित संस्था/संयन्त्रलाई आशय पत्र दिन अस्वीकार गर्न सक्नेछ ।
८. भुक्तानीसम्बन्धी कार्य गर्ने संस्था/संयन्त्रको स्थापना गर्न तोकिएको सम्पूर्ण कागजातसहित आशयपत्रका लागि निवेदन दर्ता भएको मितिले ९० (नब्बे) दिन भित्र योग्य संस्था/संयन्त्रलाई नेपाल राष्ट्र बैंकले अनुसूचि १२ मा उल्लेख भएको ढाँचामा आशयपत्र प्रदान गर्नेछ । आशयपत्र प्रदान गर्न नमिल्ने भएमा कारण सहित सोको जानकारी दिइने छ ।

घ) अनुमतिपत्रसम्बन्धी व्यवस्था

९. भुक्तानीसम्बन्धी कार्य गर्न नेपाल राष्ट्र बैंकबाट आशयपत्र प्राप्त गरेका संस्था/संयन्त्रहरूले अनुमतिपत्र प्राप्त गर्नका लागि नेपाल सरकार, कम्पनी रजिष्ट्रारको कार्यालयमा दर्ता गरी अनुसूची २ बमोजिमको निवेदनका साथ अनुसूची ५ र ६ बमोजिमका कागजातहरू र अनुसूची ८ बमोजिमको स्वघोषणा पेश गर्नु पर्नेछ ।
१०. भुक्तानीसम्बन्धी कार्य गर्ने संस्था/संयन्त्रले अनुमतिको लागि निवेदन पेश गर्दा प्रमुख कार्यकारी अधिकृतले अनुसूची १० मा तोकिएका Fit & Proper Test मापनका आधारहरू संलग्न हुनुपर्नेछ ।
११. भुक्तानी प्रणाली सञ्चालक अनुमतिपत्र प्राप्त गर्ने संस्था/संयन्त्रको उच्च व्यवस्थापनमा मान्यता प्राप्त विश्वविद्यालयबाट कम्प्युटर वा सूचना प्रविधिमा स्नातक तह उत्तीर्ण गरेको कम्तीमा एक जना जनशक्ति हुनुपर्नेछ ।
१२. सञ्चालन अनुमतिपत्र प्रदान गर्नु अघि नेपाल राष्ट्र बैंकले भुक्तानी सम्बन्धी कार्य गर्ने संस्था/संयन्त्रको भौतिक र विद्युतीय पूर्वाधारको निरीक्षण गर्नेछ ।
१३. भुक्तानीसम्बन्धी कार्य गर्ने संस्था/संयन्त्रको सञ्चालन अनुमतिपत्रका लागि सम्पूर्ण कागजातसहित निवेदन प्राप्त भएको मितिले बढीमा ६० (साठी) दिनभित्र नेपाल राष्ट्र बैंकले अनुसूचि १३ मा उल्लेख भएको ढाँचामा अनुमतिपत्र प्रदान गरिनेछ ।

ड) सेवा दस्तुर तथा धरौटीसम्बन्धी व्यवस्था

१४. प्रस्तावित संस्था/संयन्त्रले आवेदन दस्तुर वापत आशयपत्रको लागि निवेदनका साथ रु. २५,०००/- (अक्षरेपि रुपैयाँ पच्चीस हजार मात्र) नेपाल राष्ट्र बैंकको ना.नो.आ.हि. फुटकर अन्य शीर्षक खातामा जम्मा गरेको प्रमाण पेश गर्नु पर्नेछ । यो अनुमतिसम्बन्धी व्यवस्था लागु हुनुअघि सञ्चालन अनुमतिका लागि निवेदन दिएका संस्था/संयन्त्रले समेत यस्तो दस्तुर बुझाउनु पर्नेछ ।
१५. भुक्तानी सेवा सञ्चालन गर्न आशयपत्रको लागि निवेदनका साथ बुझाएको आवेदन दस्तुर फिर्ता हुने छैन ।
१६. नेपाल राष्ट्र बैंकबाट संस्था/संयन्त्र दर्ताको आशय पत्र प्राप्त गरी सञ्चालन अनुमतिपत्रका लागि निवेदन पेश गर्दा संस्था/संयन्त्रको प्रस्तावित चुक्ता पुँजीको १ (एक) प्रतिशतले हुने नगद धरौटी नेपाल राष्ट्र बैंकको धरौटी खातामा जम्मा गरेको प्रमाण पेश गर्नु पर्नेछ ।
१७. भुक्तानी सेवा सञ्चालन गर्न अनुमतिपत्र प्राप्त संस्था/संयन्त्रले नेपाल राष्ट्र बैंकमा राखेको नगद धरौटी देहायको अवस्थामा फिर्ता हुनेछ ।

१.नेपाल राष्ट्र बैंकले सञ्चालन अनुमतिपत्र दिन अस्वीकार गरेमा ।

२. संस्था/संयन्त्रले नेपाल राष्ट्र बैंकको अनुमति लिएर संस्था बन्द गरेमा ।

३. अन्य कुनै मनासिब कारणले संस्था/संयन्त्रको अनुमति पत्र रद्द हुने अवस्था भएमा ।

तर, अनुमतिपत्र प्राप्त संस्था/संयन्त्रले नगद धरौटी फिर्ता लिन सञ्चालन अनुमतिपत्र रद्द हुनुअघि सम्पूर्ण दायित्व फरफारख गरेको हुनु पर्नेछ । त्यसैगरी, सञ्चालन अनुमतिपत्र रद्द गर्ने क्रममा सार्वजनिक सूचना प्रकाशन/प्रसारण लगायतका अन्य कार्यहरु गर्दा लाग्ने सम्पूर्ण खर्च उक्त धरौटीबाट कट्टा गरिनेछ ।

च) अनुमतिपत्र नवीकरणसम्बन्धी व्यवस्था

१८. भुक्तानीसम्बन्धी कार्य गर्न अनुमतिपत्र प्राप्त संस्था/संयन्त्रले आफूले प्राप्त गरेको अनुमतिपत्र प्रत्येक पाँच वर्षमा नवीकरण गर्नुपर्नेछ । नवीकरणको लागि अनुमतिपत्रको समय समाप्त हुनुअघि नेपाल राष्ट्र बैंक समक्ष रु. २५,०००।- (अक्षरेपि रुपैयाँ पच्चीस हजार मात्र) नवीकरण दस्तुर र तोकिए बमोजिमका कागजातका साथ निवेदन दिनुपर्ने छ । अनुमतिपत्रको म्याद समाप्त भएको मितिले ३५ दिनभित्र नवीकरणको लागि निवेदन पेश भएमा नवीकरण दस्तुरको दोब्बर दस्तुर लिई नवीकरण गर्न सकिने छ ।

छ) चुक्ता पुँजीसम्बन्धी व्यवस्था

१९. भुक्तानी सेवा सञ्चालन गर्ने बैंक तथा वित्तीय संस्था बाहेकका भुक्तानी सेवा प्रदायक (Payment Service Provider) ले देहाय बमोजिमको न्यूनतम चुक्ता पुँजी कायम गर्नु पर्नेछ ।

कार्डमार्फत् कारोबार गर्ने संस्था रु. ५ करोड

दूरसञ्चार प्रविधि र सञ्जालमार्फत् कारोबार गर्ने संस्था रु. १ करोड

यो व्यवस्था लागू हुनुअघि नेपाल राष्ट्र बैंकमा अनुमतिको लागि निवेदन दिने संस्था/संयन्त्रको हकमा अन्तिम स्वीकृति पाएमा तोकिएको न्यूनतम चुक्ता पुँजी २०७४ साल असार मसान्त सम्ममा पूरा गर्नु पर्नेछ ।

२०. भुक्तानी प्रणाली सञ्चालक (Payment System Operator) ले रु. १० करोड (अक्षरेपि रु दश करोड मात्र) न्यूनतम चुक्ता पुँजी कायम गर्नु पर्नेछ । यो व्यवस्था लागू हुनु अघि नेपाल राष्ट्र बैंकमा अनुमतिको लागि निवेदन दिने संस्था/संयन्त्रहरुको हकमा बैंकबाट अन्तिम स्वीकृति पाएमा तोकिएको न्यूनतम पुँजी २०७४ साल असार मसान्त भित्रमा पूरा गर्नु पर्नेछ ।

२१. नेपालमा जारी भएको भुक्तानी उपकरण नेपाल बाहिरबाट समेत भुक्तानी हुन सक्ने गरी प्रयोग हुने अवस्थामा त्यस्ता संस्थाले न्यूनतम चुक्ता पुँजी रु. २५ करोड (अक्षरेपि रु पच्चीस करोड मात्र) कायम गर्नु पर्नेछ । त्यस्ता संस्थाले विदेशी विनिमय (नियमित गर्ने) ऐन, २०१९ मा भएका व्यवस्थाको अधीनमा रही कार्य गर्नु पर्नेछ ।
२२. विदेशमा स्थापना भई नेपालभित्र भुक्तानी सम्बन्धी कारोबार गर्ने संस्था/संयन्त्रको चुक्ता पुँजी न्यूनतम रु. ३० करोड (अक्षरेपि तीस करोड) हुनु पर्नेछ । त्यस्ता संस्थाले विदेशी विनिमय (नियमित गर्ने) ऐन, २०१९ मा भएका व्यवस्थाको अधीनमा रही कार्य गर्नु पर्नेछ ।

ज) दूरसञ्चार सेवा प्रदायकसम्बन्धी व्यवस्था

२३. दूरसञ्चार सेवा प्रदायक कम्पनीले आफ्नो दूरसञ्चार सञ्जाल प्रयोग गरी भुक्तानी सेवा प्रदायकको कार्य गर्न चाहेमा नियामक निकायको स्वीकृति लिई सहायक कम्पनी स्थापना गरी सोमार्फत् कारोबार गर्न सक्नेछन् । सोको लागि उपर्युक्त सहायक कम्पनीले नेपाल राष्ट्र बैंकबाट अनुमतिपत्र लिनु पर्नेछ ।
२४. दूरसञ्चार सेवा प्रदायक कम्पनीले आफ्नो सहायक कम्पनी मार्फत भुक्तानी सेवा प्रदायकको कार्य गर्न अनुमतिपत्रको लागि निवेदन पेश गर्दा अन्य भुक्तानीसम्बन्धी कार्य गर्ने संस्था/संयन्त्रलाई आफ्नो नेटवर्कमा विभेदरहित पहुँच प्रदान गर्ने प्रतिबद्धता पत्र पेश गर्नु पर्नेछ ।
२५. प्रतिबद्धता पत्र पछि दूरसञ्चार सेवा प्रदायकले नेटवर्कमा विभेद रहित पहुँच प्रदान नगरेमा दूरसञ्चार सेवा प्रदायक कम्पनीको सहायक कम्पनीलाई प्रदान गरिएको अनुमतिपत्र समेत रद्द गर्न सकिने छ ।

झ) बैंक तथा वित्तीय संस्थासम्बन्धी विशेष व्यवस्था

२६. नेपाल राष्ट्र बैंकबाट इजाजतपत्र प्राप्त बैंक तथा वित्तीय संस्थाले भुक्तानी सम्बन्धी कारोबार गर्ने अनुमतिपत्रको लागि निवेदन पेश गर्दा अनुसूची ३ बमोजिमको निवेदनका साथ अनुसूची ४ बमोजिमको विवरण पेश गर्नु पर्नेछ ।
२७. भुक्तानी सम्बन्धी कार्य गर्ने संस्था/संयन्त्रका लागि यस अनुमति नीतिमा उल्लेख भएको आवेदन दस्तुर, चुक्ता पुँजी, धरौटी, जनशक्ति, आशय पत्र र अन्तिम स्वीकृतिका लागि आवश्यक कागजात र Fit and Proper Test मापनका शर्तहरू बैंक तथा वित्तीय संस्थालाई लागू हुने छैन ।

ब) विदेशमा स्थापना भई नेपालमा कारोबार गर्ने संस्था/संयन्त्रसम्बन्धी विशेष व्यवस्था

२८. दश वा सोभन्दा बढी मुलुकमा भुक्तानीसम्बन्धी कार्य गरिरहेका संस्था/संयन्त्रले नेपालमा कारोबार गर्न देहाय बमोजिमको छुट प्रदान गरिएको छ ।

१. चुक्ता पुँजीसम्बन्धी व्यवस्था ।
२. जनशक्तिसम्बन्धी व्यवस्था
३. Fit and Proper Test मापनका आधारसम्बन्धी व्यवस्था
४. आशयपत्र तथा स्वीकृतिका लागि आवश्यक कागजात पेश गर्ने व्यवस्था
५. आवेदन दस्तुर र धरौटीसम्बन्धी व्यवस्था

२९. बुँदा २८ बमोजिमका भुक्तानीसम्बन्धी कार्य गर्ने संस्था/संयन्त्रले नेपालमा कारोबार गर्न अनुमतिपत्र प्राप्त गर्न निवेदनका साथ देहाय बमोजिमका कागजात पेश गर्नु पर्नेछ ।

१. संस्था दर्ताको प्रमाणपत्रको प्रतिलिपि
२. संस्थाको स्वामित्वसम्बन्धी विवरण
३. कारोबार गरिरहेका मुलुकको विवरण
४. उच्च व्यवस्थापनमा कार्य गर्ने व्यक्तिको विवरण
५. संस्थाको पछिल्लो तीन वर्षको वित्तीय विवरण
६. सम्पर्क व्यक्तिको नाम, ठेगाना, सम्पर्क नम्बर र इमेल ठेगाना ।

३०. बुँदा २८ बमोजिमका भुक्तानीसम्बन्धी कार्य गर्न अनुमतिपत्र प्राप्त संस्था/संयन्त्रले प्रचलित कानुन बमोजिम कार्य गर्नु पर्नेछ ।

ट) सेटलमेन्ट बैंकसम्बन्धी व्यवस्था

३१. नेपाल राष्ट्र बैंकबाट अनुमतिपत्र प्राप्त भुक्तानी सेवा प्रदायकले आफ्नो कारोबारको हिसाब फछ्यौटको लागि सेटलमेन्ट बैंक छनौट गर्दा तोकिएको व्यवस्था बमोजिम गर्नु पर्ने छ ।

३२. नेपाली रुपैयाँमा हुने भुक्तानी सम्बन्धी सम्पूर्ण कारोबारको प्रणालीगत फछ्यौट २०७५ साल असार मसान्तदेखि नेपालभित्र नै गर्नु पर्नेछ ।

ठ) अन्य व्यवस्था

३३. दूरसञ्चार सञ्जाल मार्फत कारोबार गर्ने अनुमतिपत्रका लागि निवेदन दिने संस्था/संयन्त्रले सम्बन्धित सेवा प्रदायकसँग सम्झौता गरी सोको प्रतिलिपि नेपाल राष्ट्र बैंकमा पेश गर्नु पर्नेछ ।

३४. भुक्तानी सेवा प्रदायक अनुमतिपत्र प्राप्त संस्था/संयन्त्रले नेपाल राष्ट्र बैंकले तोकेको मापदण्ड बमोजिम एजेन्ट तथा सब एजेन्ट नियुक्त गरी कारोबार गर्न सक्नेछन् । उक्त संस्थाले एजेन्ट र सब एजेन्ट नियुक्त गरेको विस्तृत विवरण सहितको जानकारी १५ दिन भित्रमा यस विभागमा दिनु पर्नेछ ।
३५. कार्ड जारी गरी भुक्तानी सेवा सञ्चालन अनुमतिपत्र प्राप्त संस्था/संयन्त्रले कारोबार तथा ग्राहकको सूचनाको गोपनीयताको प्रत्याभूति गर्न यस अनुमति सम्बन्धी व्यवस्था लागु भएको तीन वर्ष भित्रमा Payment Card Industry- Data Security Standards-PCI-DSS पालना गरेको हुनु पर्नेछ ।
३६. भुक्तानी सम्बन्धी कार्य गर्न अनुमतिपत्र प्राप्त संस्था/संयन्त्रले आफ्नो ग्राहक पहिचान (Know Your Customer-KYC) का लागि तोकिएको ढाँचामा अनुसूची ११ बमोजिम विवरण राख्नु पर्नेछ । तर, प्रति कारोबार रु. ५००। (अक्षरेपि रु पाँच सय मात्र) वा प्रति महिना रु. ५०००। (अक्षरेपि रु पाँच हजार मात्र) भन्दा कम रकमको कारोबार गर्ने ग्राहकको पहिचान गर्दा सेवा शुरु गर्दा दर्ता गरिने ग्राहकको टेलिफोन नम्बर वा उपयुक्त माध्यमको प्रयोग गर्न सकिने छ ।
३७. भुक्तानीसम्बन्धी कार्य गर्न अनुमतिपत्र प्राप्त संस्था/संयन्त्रले ग्राहकसँग लिने सेवा शुल्कका सम्बन्धमा प्रत्येक छ महिनामा नियमित रुपमा र शुल्क परिवर्तन हुँदाको समयमा विद्युतीय र अन्य माध्यमबाट सार्वजनिक सूचना प्रकाशन गर्नु पर्ने छ । सेवा दस्तुर सम्बन्धी विस्तृत विवरण भुक्तानी प्रणाली विभागमा पेश गर्नु पर्नेछ ।
३८. भुक्तानी सेवा प्रदायकको कार्य गर्न अनुमतिपत्र प्राप्त संस्था/संयन्त्रले आफ्ना ग्राहकले जम्मा गरेको सम्पूर्ण रकम त्यस संस्थाको सेटलमेन्ट बैंकमा छुट्टै खाता खोली जम्मा गर्नु पर्नेछ । यसरी बैंकमा जम्मा गरिएको रकम प्रत्येक ग्राहकको नाममा छुट्टा छुट्टै वा संस्थाको नाममा एकमुष्ट राख्न सकिनेछ ।
३९. सेटलमेन्ट बैंकमा आफ्नो नाममा एकमुष्ट रकम जम्मा गर्ने अनुमतिपत्र प्राप्त संस्थाले आफ्ना प्रत्येक ग्राहकको कुल मौज्दात रकमको विवरण अद्यावधिक गरी राख्नु पर्नेछ । ग्राहकले संस्थामा जम्मा गरेको सम्पूर्ण रकमको जम्मा र बैंकमा रहेको जम्मा मौज्दात रकमको रुजु वास्तविक समय (Real Time) मा हुनु पर्नेछ ।
४०. ग्राहकले भुक्तानी सेवा प्रदायक संस्था/संयन्त्रमा रहेको विद्युतीय खातामा रकम जम्मा गर्दा र सो रकम खर्च गर्दा नेपाल राष्ट्र बैंकको भुक्तानी प्रणाली विभागले तोके बमोजिम हुनेछ ।

४१. सम्पत्ति शुद्धीकरण निवारण ऐन २०६४, सम्पत्ति शुद्धीकरण निवारण नियमावली २०६६, अन्य प्रचलित कानून र नेपाल राष्ट्र बैंकले जारी गरेका विनियम, नीति तथा निर्देशनको कार्यान्वयन तथा पालना गर्नु भुक्तानी तथा फछ्यौट सेवा सञ्चालन गर्ने संस्थाको कर्तव्य हुनेछ ।
४२. सम्भावित प्रणालीगत जोखिमलाई न्यूनीकरण गर्नका लागि प्रभावकारी तथा भरपर्दो प्रक्रिया अवलम्बन गर्ने जिम्मेवारी सम्बन्धित संस्थाको हुने छ । सोको निरीक्षण तथा सुपरिवेक्षण नेपाल राष्ट्र बैंकबाट गरिनेछ ।
४३. नेपाल राष्ट्र बैंकबाट भुक्तानीसम्बन्धी कार्य गर्न अनुमतिपत्र प्राप्त संस्था/संयन्त्रले तोकिए बमोजिमको समय र ढाँचामा तथ्याङ्क र विवरण पेश गर्नु पर्नेछ ।
४४. नेपाल राष्ट्र बैंकबाट भुक्तानीसम्बन्धी कार्य गर्न अनुमतिपत्र प्राप्त संस्था/संयन्त्रले तोकिएको कार्य बाहेक बैकिङ लगायतका अन्य कुनै पनि कार्य गर्न पाइने छैन ।
४५. नेपाल राष्ट्र बैंकबाट भुक्तानीसम्बन्धी कार्य गर्न संस्था/संयन्त्र स्थापनाको लागि आशय पत्र प्राप्त गरेको मितिले एक वर्षभित्र अन्तिम अनुमतिपत्रका लागि निवेदन दिइसक्नु पर्नेछ । त्यसै गरी नेपाल राष्ट्र बैंकबाट भुक्तानीसम्बन्धी कार्य गर्न अन्तिम अनुमतिपत्र प्राप्त गरेको मितिले छ महिना भित्रमा संस्था/संयन्त्र संचालनमा आइसक्नुपर्नेछ ।
४६. भुक्तानीसम्बन्धी कार्य गर्ने संस्था/संयन्त्रका लागि यस अनुमति नीतिमा उल्लेख भएको आवेदन दस्तुर, चुक्ता पुँजी, धरौटी, आशय पत्र र अन्तिम स्वीकृतिका लागि आवश्यक कागजात नेपाल राष्ट्र बैंकको स्वामित्वमा गठन भएको संस्थालाई लागु हुने छैन ।
४७. यस अनुमति सम्बन्धी व्यवस्था लागु हुनु अघि स्थापना भई सञ्चालनमा रहेका संस्था/संयन्त्रहरूको हकमा, नेपाल राष्ट्र बैंकबाट सञ्चालन अनुमतिपत्र प्राप्त गरेपछि त्यस्ता संस्थाले यस अघि गरेको कारोबार समेत यसै अनुमति नीतिको अधीनमा रही गरेको मानिनेछ ।
४८. यस अनुमति नीतिका अनुसूचिहरूमा हेरफेर गर्नु परेमा गभर्नरले आवश्यक हेरफेर गर्न सक्नेछ ।

अनुसूची १: आशयपत्रको लागि निवेदन

श्री नेपाल राष्ट्र बैंक,
केन्द्रीय कार्यालय,
भुक्तानी प्रणाली विभाग,
बालुवाटार, काठमाडौं ।

बिषय: .....स्थापना गर्न स्वीकृति पाऊँ ।

महाशय,

भुक्तानी तथा फछ्यौट विनियमावली, २०७२ बमोजिम भुक्तानी सम्बन्धी कार्य गर्ने संस्था/संयन्त्र स्थापनाका लागि त्यस बैंकबाट आशयपत्र लिनुपर्ने व्यवस्था रकेकोले रहेकोले तोकिएका कागजात सहित यो निवेदन पेश गरेको छु /गरेका छौं ।

कागजात थान ..... संलग्न छन् ।

भवदीय,

.....
(संस्थाको तर्फबाट आधिकारिक व्यक्तिको
दस्तखत तथा संस्थाको छाप)

नाम :

ठेगाना :

मोबाइल नं. :

टेलिफोन नं. :

फ्याक्स नं. :

इमेल ठेगाना:

वेबसाइट:

मिति :

अनुसूची २: अनुमतिपत्रको लागि निवेदन

श्री नेपाल राष्ट्र बैंक,
केन्द्रीय कार्यालय,
भुक्तानी प्रणाली विभाग,
वालुवाटार, काठमाडौं ।

बिषय: भुक्तानी सम्बन्धी कार्य सञ्चालन गर्न अनुमति पाऊँ ।

महाशय,

भुक्तानी तथा फछ्छौट विनियमावली, २०७२ बमोजिम भुक्तानी सम्बन्धी कार्य गर्ने अनुमतिपत्रका लागि नेपाल राष्ट्र बैंकले तोकेका कागजात सहित यो निवेदन पेश गरेको छु/गरेका छौं ।

आवश्यक कागजात थान ..... संलग्न छन् ।

भवदीय,

.....
(संस्थाको तर्फबाट आधिकारिक व्यक्तिको
दस्तखत तथा संस्थाको छाप)

नाम :

ठेगाना :

मोबाइल नं. :

टेलिफोन नं. :

फ्याक्स नं. :

इमेल ठेगाना:

वेबसाइट:

मिति :

अनुसूची ३: बैंक तथा वित्तीय संस्थाको लागि अनुमतिपत्रको निवेदन

श्री नेपाल राष्ट्र बैंक,
केन्द्रीय कार्यालय,
भुक्तानी प्रणाली विभाग,
बालुवाटार, काठमाडौं ।

बिषय: भुक्तानी तथा फछ्यौट सेवा सञ्चालन गर्न अनुमति पाऊँ ।

महाशय,

भुक्तानी तथा फछ्यौट विनियमावली, २०७२ बमोजिम भुक्तानीसम्बन्धी कार्य गर्ने अनुमतिपत्रका लागि नेपाल राष्ट्र बैंकले तोकेका कागजातसहित यो निवेदन पेश गरेको छु/गरेका छौं ।

आवश्यक कागजात थान ..... संलग्न छन् ।

भवदीय,

.....
(संस्थाको तर्फबाट आधिकारिक व्यक्तिको
दस्तखत तथा संस्थाको छाप)

नाम :

ठेगाना :

मोबाइल नं. :

टेलिफोन नं. :

फ्याक्स न. :

इमेल ठेगाना:

वेबसाइट:

मिति :

अनुसूची ४: संस्था/संयन्त्रले लिन चाहेको अनुमतिपत्रको विवरण

संस्थाको प्रकार

१. भुक्तानी सेवा प्रदायक अनुमतिपत्र (Payment Service Provider License)
२. भुक्तानी प्रणाली सञ्चालक अनुमतिपत्र (Payment System Operator License)

भुक्तानी सेवा प्रदायक अनुमतिपत्रका लागि

कारोबार गर्ने माध्यम

१. भुक्तानी कार्ड
२. दूरसञ्चार सञ्जाल

कारोबारको प्रकार

१. ग्राहक तथा सेवा प्रदायकको बीचमा मध्यस्थता गरी भुक्तानी गरिदिने
२. स्वदेशमा गरिने मनी ट्रान्सफर
३. अन्य भुक्तानी प्रदायकको कार्य
- क) .....
- ख) .....

भुक्तानी प्रणाली सञ्चालक अनुमतिपत्रका लागि (कारोबारको प्रकार)

१. क्लियरिङसम्बन्धी कार्य
२. अटोमेटेड क्लियरिङ हाउस
३. ठूलो मूल्यको भुक्तानी प्रणालीसम्बन्धी कार्य
४. सानो मूल्यको भुक्तानी प्रणालीसम्बन्धी कार्य
५. विद्युतीय कार्डहरुको संजाल
६. भुक्तानी स्वीचको कार्य
७. अन्य प्रणाली सञ्चालकको कार्य
- क).....
- ख).....

अनुसूची ५: अनुमतिपत्र प्राप्त गर्न पेश गर्नु पर्ने कागजातहरू

१. संस्थाको स्वीकृत प्रबन्धपत्र र नियमावली,
२. संस्था दर्ता भएको प्रमाण-पत्रको प्रतिलिपि,
३. VAT/PAN मा दर्ता भएको प्रमाण-पत्रको प्रतिलिपि,
४. कम्पनी तथा संस्थापक/संचालकको अघिल्लो आर्थिक वर्षको कर चुक्ता गरेको प्रमाण-पत्रको प्रतिलिपि,
५. संस्थाको आफ्नै कार्यालय भवन भए स्वामित्वसम्बन्धी कागजात र भाडामा लिने भए बहालसम्बन्धी सम्झौताको प्रतिलिपि,
६. संस्था/संयन्त्र सञ्चालनको विधि एवं प्रक्रियाको विवरण (Standard Operating Procedures-SOP),
७. संस्था/संयन्त्रको व्यावसायिक रणनीतिको विस्तृत विवरण तथा आगामी तीन आर्थिक वर्षको प्रक्षेपित आय-व्यय विवरणसहितको व्यावसायिक योजना,
८. ग्राहकसँग लिने सेवा शुल्क तथा भुक्तानी प्रक्रियामा लाग्ने समयको विवरण,
९. संस्था/संयन्त्र वा उपकरणमा निहित जोखिम, कानूनी व्यवस्था र व्यवस्थापनका उपाय,
१०. भुक्तानीसम्बन्धी कार्य गर्न तेस्रो पक्षसँग गरिएको सम्झौताको प्रतिलिपि,
११. संस्था/संयन्त्र सञ्चालन गर्न अनुमति माग गर्ने कम्पनीको संस्थापक यदि अर्को कम्पनी भए उक्त कम्पनीको अन्तिम हिताधिकारी (Beneficial Owner) को संक्षिप्त विवरण,
१२. संस्था/संयन्त्र सञ्चालन र उपकरणसँग सम्बन्धित नीति, नियम, विनियम, कार्यविधिको विवरण,
१३. संस्थाको सञ्चालक समितिका सदस्यहरू, कार्यकारी प्रमुख र कार्यकारी तहका पदाधिकारीहरूको व्यक्तिगत विवरण,
१४. नेपाल राष्ट्र बैंकले समय समयमा तोकिएको अन्य विवरण तथा कागजातहरू ।

द्रष्टव्य: आशय पत्र लिने प्रयोजनमा पेश गरेका कागजात तथा विवरणहरू भने पुनः पेश गर्नुपर्ने छैन ।

अनुसूची ६: पूर्वाधार र सूचना तथा तथ्याङ्क सुरक्षासम्बन्धी व्यवस्था

भुक्तानीसम्बन्धी कार्य गर्ने संस्था/संयन्त्रहरूले तथ्याङ्कको सुरक्षा र गोपनीयताको प्रत्याभूति गर्न निम्नानुसारका कागजात अनुमतिपत्रको लागि निवेदनका साथ पेश गर्नु पर्नेछ ।

क) कार्य सञ्चालन प्रकृया सम्बन्धमा न्यूनतम देहायका विषयहरू समावेश भएको विस्तृत प्राविधिक कागजात

१. सफ्टवेयर र हार्डवेयरको विवरण (सुरक्षाको लागि प्रयोग हुने समेत)
२. वस्तु र सेवाहरूको विवरण (Product Service Features)
३. User Acceptance Testing (UAT) र Operational Acceptance Testing (OAT) प्रमाण
४. भुक्तानी प्रक्रियासम्बन्धी विवरण (कार्य प्रवाहको चित्र सहित)
५. कारोबार प्रवाह र फ्लोचार्ट प्रक्रियाको विवरण (सोको लागि लाग्ने समयसहित)
६. कारोबारको माध्यमसम्बन्धी विवरण
७. अन्य सेवा प्रदायकसंग सहकार्यका लागि अन्तरसञ्चालन (Interoperability) सम्बन्धी व्यवस्था
८. विद्युतीय भुक्तानी प्रक्रिया तथा तथ्याङ्कलाई सुरक्षित राख्ने व्यवस्था ।
९. तथ्याङ्क सावर्जनिक गर्ने नीति र दुरुपयोग, क्षति, विनास, नोक्सानी, चोरी आदिबाट तथ्याङ्क सुरक्षित राख्न गरिएको व्यवस्थासम्बन्धी जानकारी ।

ख) सूचना सुरक्षा नीति (Information Security Policy)

१. सूचना सुरक्षा सम्बन्धमा जिम्मेवारीको स्वरूप, कार्यान्वयन, अनुगमन तथा सूचना सुरक्षा सुदृढीकरण सम्बन्धी व्यवस्था ।
२. नीति परिपालना सम्बन्धमा मूल्याङ्कन व्यवस्था, सुरक्षा उल्लंघनमा अनुशासनसम्बन्धी कारवाही तथा सोको जानकारीसम्बन्धी नीति ।

ग) भुक्तानीसम्बन्धी कार्यका लागि स्वीकृत व्यवसाय निरन्तरता योजना (Business Continuity Plan)

घ) भौतिक सुरक्षासम्बन्धी व्यवस्था

ङ) Digital Signature तथा Public and Private Key Infrastructure भएमा सोको विवरण ।

अनुसूची ७: संस्थापक/संचालकको व्यक्तिगत विवरण

१. पूरा नाम थर :

२. जन्म मिति :

३. जन्म स्थान :

४. नागरिकता :

५. पूरा ठेगाना :

(क) स्थायी :

(ख) अस्थायी :

६. सम्पर्क विवरण

(क) टेलिफोन नं

(ख) मोबाइल नं

(ग) ईमेल

(घ) फ्याक्स

७. हालको पेशा :

(क) कार्यरत पद:

(ख) कार्यालयको नाम :

(ग) ठेगाना :

(घ) व्यवसायको प्रकृति/काम :

(ङ) टेलिफोन/ फ्याक्स/ईमेल :

८. वैवाहिक स्थिति :

(क) विवाहित

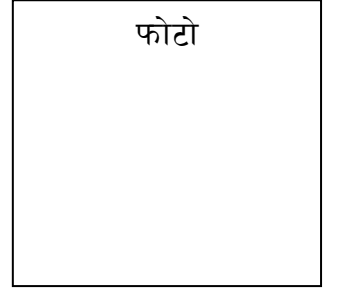
(ख) अविवाहित

(ग) विवाहितको हकमा पति/पत्नीको नाम :

९. (क) बाबुको नाम :

(ख) बाजेको नाम :

१०. शैक्षिक योग्यता :

तह	संकाय	संस्थाको नाम, ठेगाना	मुख्य विषय	कैफियत

११. कार्य अनुभव :

पद	संस्थाको नाम, ठेगाना	शुरु मिति	छाडेको मिति	कैफियत

१२. लगानीको स्रोत :

क्र सं	रकम रु	लगानीको स्रोत	कैफियत
१.			
२.			
३.			
४.			

१३. एकाघरका परिवारको विवरण ।

क्र सं	नाम थर	नाता	पेशा /व्यवसायको विवरण
१.			
२.			
३.			
४.			

१४. नेपाल राष्ट्र बैंकबाट इजाजतपत्रप्राप्त बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुमा गरिएको कारोबार (निक्षेप, कर्जा र शेयर स्वामित्व) भए/नभएको विवरण ।

१५. विभिन्न संघ/संस्थाहरुमा संलग्न भएको भए सो को विवरण ।

१६. विदेशमा स्थायी बसोबास (DV/PR) को अनुमतिपत्र प्राप्त गरेको भए सोको विवरण ।

- क) नेपाल राष्ट्र बैकमा पेश गरिएको उल्लिखित विवरण ठिक साँचो हो । उक्त विवरण भुठो ठहरिएमा कानून बमोजिम सहुँला/बुभाउँला ।
- ख) नेपाल राष्ट्र बैकबाट भुक्तानी सम्बन्धी कार्य गर्ने संस्था/संयन्त्र संचालन सम्बन्धमा तोकेका सम्पूर्ण शर्तहरू पालना गर्ने प्रतिबद्धता जाहेर गर्दछु ।

निवेदकको दस्तखत

(पाना अपुग भएमा अर्को पाना प्रयोग गर्न सकिने छ ।)

अनुसूची ८: संस्थापक/सञ्चालक र प्रमुख कार्यकारी अधिकृतको लागि स्वघोषणा

श्री नेपाल राष्ट्र बैंक,
केन्द्रीय कार्यालय,
भुक्तानी प्रणाली विभाग,
बालुवाटार, काठमाडौं ।

बिषय: स्वघोषणा सम्बन्धमा ।

महाशय,

उपरोक्त सम्बन्धमा भुक्तानी सम्बन्धी कार्य गर्ने प्रयोजनको निमित्त देहाय बमोजिम स्वघोषणा गर्दछु ।

(कोष्ठमा छ वा छैन लेख्नुहोस्)

१.	तपाईं कुनै नैतिक पतन देखिने फौजदारी अभियोगमा दोषी ठहरिनु भएको छ ?	
२.	तपाईंले देवानी कानून उल्लंघन गरेको कारणबाट सजाय पाउनु भएको छ ?	
३.	तपाईं कहिल्यै दामासाहीमा पर्नु भएको छ ?	
४.	तपाईंले काम गरेको वा सञ्चालक भएको वा तपाईंले ५ (पाँच) प्रतिशत भन्दा बढी शेयर लगानी गरेको संस्था कर्जा भुक्तानी गर्न नसकेको कारण कहिल्यै कालोसूचीमा परेको छ ?	
५.	गैर-कानूनी रूपमा विदेशी मुद्रा कारोवारमा संलग्न हुनु भएको छ ?	
६.	तपाईं संलग्न भएको संस्था कहिल्यै गैरकानूनी क्रियाकलापमा संलग्न भएको छ ?	
७.	यदि कालोसूचीमा परेको भए सो सूचीबाट फुकुवा भएको मितिले कम्तीमा तीन वर्ष पूरा भएको छ ?	
८.	तपाईं बैंक, वित्तीय संस्था वा भुक्तानी तथा फछ्यौट कार्य गर्ने संस्थाको बहालवाला कर्मचारी, सञ्चालक, लेखापरीक्षक, कानूनी वा अन्य सल्लाहकार हुनुहुन्छ ?	
९.	तपाईं नेपाल वा विदेशमा कुनै पनि नियमनकारी निकाय वा सुपरिवेक्षण अधिकारीको कारवाहीमा पर्नु भएको छ ?	
१०.	तपाईं विरुद्ध नेपाल वा विदेशमा ठगी, जालसाजी वा बैकिङ कसूरजन्य कार्यमा संलग्न भई कारवाही चलेको छ ?	

नेपाल राष्ट्र बैंकलाई माथि उल्लिखित विवरण रुजु गर्न मन्जुरीनामा दिएको छु र उक्त विवरण भुठो ठहरिएमा कानून बमोजिम सहुला/बुभाउँला ।

भवदीय,

.....
नाम :

मिति :

अनुसूची ९: संस्थापक/संचालकको लागि Fit and Proper Test मापनका आधारहरु

भुक्तानीसम्बन्धी कार्य गर्ने संस्था/संयन्त्रहरुको स्थापना गर्ने क्रममा प्रस्तावित संस्थापक/सञ्चालकको व्यक्तिगत विवरण मूल्याङ्कन गर्ने क्रममा देहायका Fit and Proper Test को व्यवस्था गरिएको छ :

१. **शैक्षिक योग्यता (Academic Qualification):** भुक्तानी तथा फछ्यौट सेवा सञ्चालन गर्ने संस्थाको संस्थापक/सञ्चालकहरु मध्ये घटीमा एक तिहाई संस्थापक/संचालकहरुले कम्तीमा स्नातक वा सो सरहको परीक्षा उत्तीर्ण गरेको हुनु पर्नेछ ।
२. **कार्य अनुभव (Work Experience) :** भुक्तानी तथा फछ्यौट सेवा सञ्चालन गर्ने संस्था/संयन्त्रका संचालकहरु मध्ये घटीमा एक तिहाई सञ्चालकको सम्बन्धित क्षेत्रमा कम्तीमा तीन वर्षको कार्य अनुभव हुनु पर्नेछ ।
३. **परिपालना (Compliance) :** भुक्तानी तथा फछ्यौट सेवा सञ्चालन गर्ने संस्थापक/संचालकमा प्रचलित कानूनी व्यवस्था तथा Bank for International Settlement ले जारी गरेको Principles for Financial Market Infrastructure को मापदण्डको परिपालना गर्न सक्ने क्षमता भएको हुनु पर्ने छ ।
४. **संस्थापक/संचालक हुन अयोग्य भएको मानिने अवस्था (Status of Disqualification):**
  - (क) २१ वर्ष उमेर पूरा नभएको,
  - (ख) बहुलाएको वा मानसिक सन्तुलन ठीक नभएको,
  - (ग) ऋण तिर्न नसकी साहूको दामासाहीमा परेको,
  - (घ) बैंक वा वित्तीय संस्थासंगको कुनै कारोबारमा कालोसूचीमा परी सो सूचीबाट फुकुवा भएको मितिले कम्तीमा तीन वर्ष पूरा नभएको,
  - (ङ) प्रचलित कानून बमोजिम कर तिर्नुपर्ने दायित्व भई त्यस्तो कर चुक्ता नगरेको,
  - (च) भ्रष्टाचार वा ठगीको कसूरमा वा नैतिक पतन देखिने फौजदारी अभियोगमा अदालतबाट सजाय पाएको,
  - (छ) नेपाल राष्ट्र बैंकले निलम्बन गरेको व्यक्तिको हकमा निलम्बन अवधिभर,
  - (ज) सम्पत्ती शुद्धीकरण, बैंकिङ कसुर वा नेपाल राष्ट्र बैंकको कारवाहीमा परेको भए सोको मितिले तीन वर्ष नपुगेको ।
५. **अनुसन्धान (Investigation):** कालोसूचीमा परेको तथा कर्जा दुरुपयोग गरी अदालतमा मुद्दा चलिरहेको व्यक्ति भुक्तानी तथा फछ्यौट सेवा सञ्चालन गर्ने संस्था/संयन्त्रको संस्थापक/सञ्चालक हुन पाउने छैन ।
६. **जालसाजी (Fraud):** कुनै पनि किसिमको आर्थिक वा वित्तीय विद्युतीय माध्यमबाट जालसाजी गरी कारवाहीमा बेइमानी वा बदनियत गरेको कुरा प्रमाणित भएको पाइएमा त्यस्तो व्यक्ति कुनै पनि भुक्तानी तथा फछ्यौट सेवा सञ्चालन गर्ने संस्थाको संस्थापक/संचालक हुन सक्ने छैन ।

अनुसूची १०: प्रमुख कार्यकारी अधिकृतको लागि Fit and Proper Test मापनका आधारहरु

भुक्तानीसम्बन्धी कार्य गर्ने संस्था/संयन्त्रको प्रस्तावित प्रमुख कार्यकारी अधिकृतको व्यक्तिगत विवरण मूल्याङ्कन गर्ने क्रममा देहायका Fit and Proper Test को व्यवस्था गरिएको छ ।

१. **शैक्षिक योग्यता (Academic Qualification):** संस्था/संयन्त्रको प्रमुख कार्यकारी अधिकृतले व्यवस्थापन, बैङ्किङ, वित्त, लेखा, अर्थशास्त्र, वाणिज्य शास्त्र, व्यापार प्रशासन, इलेक्ट्रोनिक्स, सूचना प्रविधि वा कम्प्युटर प्रणाली विषयमा कम्तीमा स्नातकोत्तर उपाधि हासिल गरेको हुनु पर्नेछ ।
२. **कार्य अनुभव (Work Experience) :** संस्था/संयन्त्रको प्रमुख कार्यकारी अधिकृतले भुक्तानी प्रणालीसम्बन्धी कार्य गर्ने संस्था संयन्त्र, बैकिङ तथा वित्तीय क्षेत्र, सूचना प्रविधि, कम्प्युटर प्रणाली वा त्यस्तो कार्य गर्ने संघ/संस्थामा अधिकृत वा सोभन्दा माथिल्लो पदमा कम्तीमा दुई वर्षको अनुभव भएको हुनु पर्नेछ ।
३. **व्यवस्थापकीय दक्षता र क्षमता (Managerial Skill and Competency) :**
  - (क) प्रमुख कार्यकारी अधिकृतको पदमा नियुक्ति हुने व्यक्ति प्रचलित नेपाल कानून बमोजिम अयोग्य नभएको,
  - (ख) कारोवारको लागि आवश्यक पर्ने व्यावसायिक अनुभव, संस्थाप्रति पूर्ण उत्तरदायी, सक्षम र योग्य भएको,
  - (ग) संस्था/संयन्त्रको क्रियाकलापसम्बन्धी प्रचलित कानून तथा यस बैंकको निर्देशन वारे पर्याप्त जानकारी भएको,
  - (घ) संस्था/संयन्त्रको आन्तरिक नीति नियमहरु, आन्तरिक नियन्त्रण, बजारको अवस्था, आन्तरिक तथा बाह्य वातावरण वारे पर्याप्त जानकारी हासिल गरेको,
  - (ङ) सञ्चालक समिति तथा कर्मचारीहरुको बीचमा रहेर मध्यस्थताको कार्य गर्न सक्ने क्षमता तथा दक्षता भएको,
  - (च) संस्था/संयन्त्रको नेतृत्व प्रदान गर्न सक्ने, कर्मचारीहरुलाई उत्प्रेरणको माध्यमबाट अभिप्रेरित गरी सामूहिक भावनाको आधारमा संस्थागत लक्ष्यहरु हासिल गर्न सक्ने भनी संचालक समितिबाट योग्य ठहर गरिएको ।

४. **परिपालना (Compliance)** : संस्था/संयन्त्रको प्रमुख कार्यकारी अधिकृतमा प्रचलित कानूनी व्यवस्था तथा Bank for International Settlement ले जारी गरेको Principles for Financial Market Infrastructure को मापदण्डको परिपालना गर्न सक्ने क्षमता भएको हुनु पर्ने छ ।

५. **अयोग्य भएको मानिने अवस्था (Status of Disqualification):**

- (क) २९ वर्ष उमेर पूरा नभएको,
- (ख) बहुलाएको वा मानसिक सन्तुलन ठीक नभएको,
- (ग) ऋण तिर्न नसकी साहूको दामासाहीमा परेको,
- (घ) बैंक वा वित्तीय संस्थासंगको कुनै कारोबारमा कालोसूचीमा परी सो सूचीबाट फुकुवा भएको मितिले कम्तीमा तीन वर्ष पूरा नभएको,
- (ङ) प्रचलित कानून बमोजिम कर तिर्नुपर्ने दायित्व भई त्यस्तो कर चुक्ता नगरेको,
- (च) भ्रष्टाचार वा ठगीको कसूरमा वा नैतिक पतन देखिने फौजदारी अभियोगमा अदालतबाट सजाय पाएको,
- (छ) नेपाल राष्ट्र बैंकले निलम्बन गरेको व्यक्तिको हकमा निलम्बन अवधिभर,
- (ज) सम्पत्ति शुद्धीकरण, बैंकिङ कसुर वा नेपाल राष्ट्र बैंकको कारवाहीमा परेको भए सोको मितिले तीन वर्ष नपुगेको ।

६. **अनुसन्धान (Investigation):** कालोसूचीमा परेको तथा कर्जा दुरुपयोग गरी अदालतमा मुद्दा चलिरहेको व्यक्ति भुक्तानी तथा फछ्यौट सेवा सञ्चालन गर्ने संस्था/संयन्त्रको प्रमुख कार्यकारी अधिकृत हुन पाउने छैन ।

७. **जालसाजी (Fraud):** कुनै पनि किसिमको आर्थिक वा वित्तीय विद्युतीय माध्यमबाट जालसाजी गरी कारवाहीमा बेईमानी वा बदनियत गरेको कुरा प्रमाणित भएको पाइएमा त्यस्तो व्यक्ति कुनै पनि भुक्तानी तथा फछ्यौट सेवा सञ्चालन गर्ने संस्थाको प्रमुख कार्यकारी अधिकृत हुन सक्ने छैन ।

८. **राजनैतिक पद धारण गरेको अवस्था (Political Office or Position):** राजनैतिक दलको सदस्य रहेको, केन्द्रीय/प्रादेशिक/स्थानीय निकायमा निर्वाचित वा मनोनित पदाधिकारीको रूपमा बहाल रहेको वा राजनैतिक नियुक्ति भई बहाल रहेको व्यक्ति संस्था/संयन्त्रको प्रमुख कार्यकारी अधिकृत हुन पाउने छैन ।

९. **वैयक्तिक गुणहरूको अवस्था (Personal Integrity):** संस्था/संयन्त्रको प्रमुख कार्यकारी अधिकृतको चरित्र, क्रियाकलापहरू र चालचलन राम्रो हुनु पर्नेछ ।

अनुसूची ११: ग्राहक पहिचानसम्बन्धी व्यवस्था

श्री नेपाल राष्ट्र बैंक,
केन्द्रीय कार्यालय,
भुक्तानी प्रणाली विभाग,
बालुवाटार, काठमाडौं ।

विद्युतीय कारोवारको लागि ग्राहक पहिचान फाराम

१. नाम:	<input type="text"/>
२. ठेगाना:	<input type="text"/>
(क) स्थायी ठेगाना	<input type="text"/>
(ख) हालको ठेगाना	<input type="text"/>
३. पेशा	<input type="text"/>
४. लिङ्ग	<input type="text"/>
५. नागरिकता नम्बर/राहदानी नम्बर	<input type="text"/>
६. लाइसेन्स नम्बर	<input type="text"/>
७. बाबु/पतिको नाम	<input type="text"/>
८. बाजे/ससुराको नाम	<input type="text"/>
९. सम्पर्क टेलिफोन नं.	<input type="text"/>
१०. ई-मेल ठेगाना	<input type="text"/>

नोट:- नागरिकता/राहदानीको प्रतिलिपि र ग्राहकको फोटो ग्राहक पहिचान फाराममा संलग्न हुनुपर्ने छ ।

अनुसूची १२: आशयपत्रको नमूना

नेपाल राष्ट्र बैंक
भुक्तानी प्रणाली विभाग

केन्द्रीय कार्यालय बालुवाटार, काठमाडौं
फोन : ०१ ४४१९८०४/४४१९८०५
फ्याक्स : ०१ ४४४३८७८
Web Sites : www.nrb.org.np
पोष्ट बक्स : ७३

पत्रसंख्या :

मिति:

श्री .....

विषय : आशयपत्र प्रदान गरिएको सम्बन्धमा ।

महाशय,

त्यस संस्थाको मिति..... को निवेदनको सन्दर्भमा भुक्तानी तथा फछ्यौट विनियमावली २०७२ बमोजिम संस्था दर्ताको लागि आशयपत्र प्रदान गरिएको छ । भुक्तानी तथा फछ्यौट विनियमावली, २०७२ तथा भुक्तानीसम्बन्धी कार्य गर्ने संस्था/संयन्त्रलाई प्रदान गरिने अनुमति नीति, २०७३ बमोजिमका प्रक्रियाहरु पुऱ्याई आजको मितिले एक वर्षभित्रमा अन्तिम स्वीकृतिका लागि निवेदन तथा तोकिएको धरौटीसहित सम्पर्क राख्न आउनु होला ।

भवदीय,

.....
(कार्यकारी निर्देशक)

अनुसूची १३: अनुमतिपत्रको नमूना

अनुमति पत्र नं:

नेपाल राष्ट्र बैंक

केन्द्रीय कार्यालय

भुक्तानी प्रणाली विभाग

बालुवाटार, काठमाडौं

भुक्तानी सेवा प्रदायकको कार्य गर्ने अनुमतिपत्र

नेपाल सरकार, उद्योग मन्त्रालय, कम्पनी रजिष्ट्रार कार्यालयमा कम्पनी ऐन, २०६३ अन्तर्गत मिति..... मा लिमिटेड कम्पनीको रुपमा दर्ता नम्बर ..... बाट दर्ता भएको “.....” लाई नेपाल राष्ट्र बैंक, भुक्तानी तथा फछ्छौट विनियमावली, २०७२ को विनियम १९ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी यस बैंकबाट जारी निर्देशन एवम् शर्तहरूको अधीनमा रही “.....” को माध्यमबाट “.....” कार्य गर्न भुक्तानीसम्बन्धी कार्य गर्ने संस्था/संयन्त्रलाई प्रदान गरिने अनुमति नीति, २०७३ बमोजिम यो अनुमतिपत्र प्रदान गरिएको छ ।

मिति:

(.....)

(.....)

निर्देशक

कार्यकारी निर्देशक

अनुमति पत्र नं:

नेपाल राष्ट्र बैंक

केन्द्रीय कार्यालय

भुक्तानी प्रणाली विभाग

बालुवाटार, काठमाडौं

भुक्तानी प्रणाली सञ्चालकको कार्य गर्ने अनुमतिपत्र

नेपाल सरकार, उद्योग मन्त्रालय, कम्पनी रजिष्ट्रार कार्यालयमा कम्पनी ऐन, २०६३ अन्तर्गत मिति..... मा लिमिटेड कम्पनीको रुपमा दर्ता नम्बर ..... बाट दर्ता भएको “.....” .....लाई नेपाल राष्ट्र बैंक, भुक्तानी तथा फछ्छौट विनियमावली, २०७२ को विनियम १९ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी यस बैंकबाट जारी निर्देशन एवम् शर्तहरूको अधीनमा रही “ ..... ” कार्य गर्न भुक्तानीसम्बन्धी कार्य गर्ने संस्था/संयन्त्रलाई प्रदान गरिने अनुमति नीति, २०७३ बमोजिम यो अनुमतिपत्र प्रदान गरिएको छ ।

मिति:

(.....)

(.....)

निर्देशक

कार्यकारी निर्देशक

अनुमति पत्र नं:

नेपाल राष्ट्र बैंक

केन्द्रीय कार्यालय

भुक्तानी प्रणाली विभाग

बालुवाटार, काठमाडौं

बैंक तथा वित्तीय संस्थालाई भुक्तानी सम्बन्धी कार्य गर्ने अनुमतिपत्र

नेपाल सरकार, उद्योग मन्त्रालय, कम्पनी रजिष्ट्रार कार्यालयमा कम्पनी ऐन, २०६३ अन्तर्गत मिति.....मा लिमिटेड कम्पनीको रूपमा दर्ता नम्बर ..... बाट दर्ता भएको “.....” .....लाई नेपाल राष्ट्र बैंक, भुक्तानी तथा फछ्छौट विनियमावली, २०७२ को विनियम १९ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी यस बैंकबाट जारी निर्देशन एवम् शर्तहरूको अधीनमा रही “ ..... ” कार्य गर्न भुक्तानीसम्बन्धी कार्य गर्ने संस्था/संयन्त्रलाई प्रदान गरिने अनुमति नीति, २०७३ बमोजिम यो अनुमतिपत्र प्रदान गरिएको छ ।

मिति:

(.....)

(.....)

निर्देशक

कार्यकारी निर्देशक